

Järjestö- ja maaseutujaostojen yhteistyökokous 8.10. klo 13-15

Varsinais-Suomen Liitto ja teams-yhteys

Miten erilaisilla tavoilla varautuminen ja yhteisöjen kriisinkestävyys näkyvät maaseutu- ja järjestöjaostojen toiminnassa? Tavoitteena on tuoda esille erilaisia näkökulmia varautumiseen sekä luoda yhteistyöavauksia.

Osallistujat

Järjestöjaosto

Tauno Linkoranta, Varsinais-Suomen Kylät ry (pj), myös maaseutujaosto

Henna Salminen, Varsinais-Suomen liitto

Katriina Murto, Pidä Saaristo Siistinä - Håll Skärgården Ren ry,

Mikko Päivinen, Varsinais-Suomen Vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöt VAPI ry

Ainokaisa Saarinen, Varsinais-Suomen omatoimisen työllistymisen tuki VOTTY ry (edustaa myös Akava Varsinais-Suomi ry), myös maaseutujaosto

Pertti Tamminen, Eläkeliiton Varsinais-Suomen piiri ry

Tero Ahlgren, Turun yliopiston ylioppilaskunta

Maaseutujaosto

Antti Jaatinen, Varsinais-Suomen ELY-keskus (pj)

Mikko Jaakkola, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Janica Vilen, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Johanna Mattila, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Sami Heinonen, Varsinais-Suomen liitto

Pia Poikonen, Varsin Hyvä ry, myös järjestöjaosto

Ulla Kallio, Ravakka ry

Taisa Sainio, Varsinais-Suomen Jokivarsikumppanit ry

Helena Fabritius, SLC

Toivo Suominen, Paimion YT-alue

Petri Puustinen, Vakka-Suomen YT-alue

Ulla Nummila, Liedon YT-alue

Veli-Matti Pura, Somero

Markku Paija, Loimaa

Jaakko Halkilahti, MTK Varsinais-Suomi

Maija Willman, ProAgria Länsi-Suomi

Reeta Huhtinen, Business Turku

Katariina Torvinen, Ukipolis Oy

Timo Heikkilä, maaseudun työnantajat

1. Maaseutu- ja järjestöjaostojen toiminnan esittely ja jäsenten esittäytymiskierros

Antti Jaatinen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli maaseutujaoston jäsenet sekä jaoston toimintaa. Esitysmateriaali on liitteenä.

Tauno Linkoranta Varsinais-Suomen kylät ry:stä esitteli puolestaan järjestöjaoston jäsenet sekä jaoston toimintaa. Esitysmateriaali on liitteenä.

2. Kuntien varautuminen Samu Ekroos, Kaarinan kaupunki

Samu Ekroos esitteli Turun itäisten kuntien yhteistä varautumistyötä. Toiminta-alueeseen kuuluvat Kaarina, Lieto, Paimio ja Sauvo.

Kyseessä on Suomen ensimmäinen kuntien yhteinen varautumisresurssi. Tavoitteena on tehdä kuntien yhteinen varautumisen suunnitelmarunko sekä yhtenäiset toimintaperiaatteet. Myös muut Varsinais-Suomen kunnat ovat aktivoituneet asiassa AKKE-rahoituksen avulla. Raision kaupunki toteuttaa Kriisinkestävä Raisio hanketta yhteistyössä Naantalin kaupunki, Maskun kunta, Mynämäen kunta, Ruskon kunta, Nousiaisten kunta.

Varautumissuunnitelman yhtenä tavoitteena on kansalaisten oman varautumisen aktivointi normaaliolojen kriiseihin, ei pelkästään sotatilanteisiin varautuminen. Turvallisuussuunnitelmissa ovat näkökulmina sekä pehmeä että kova turvallisuus. Turvallisuustason määrittelyn tueksi on tehty kuntalaiskysely. Lisäksi kriisiviestinnän työryhmän rooli on nähty keskeiseksi. Turvallisuussuunnitelmatyö on jatkuva prosessi, jossa seuranta ja kehittäminen ovat keskiössä.

Keskustelussa nousi esille kuntien yhteistyö yhdistysten kanssa. Erityisesti SPR, vapaapalokunta/pelastustoimi ovat aktiivisimpia kumppaneita. Lisäksi kotivarautumisen teema nousee esille muiden yhdistysten kanssa.

Varsinais-Suomen liiton AKKE-rahoituksesta rahoitettiin kuntien varautumishankkeita 2025. Hankelistaus ohessa [Vuonna 2025 rahoitetut AKKE-hankkeet - Varsinais-Suomen liitto](#).

Kuntien varautumis- ja turvallisuustyötä ohjaavat useat ministeriöt, mikä asettaa oman haasteensa yhteistyölle ja toisaalta lisää tarvetta eri vastuualueiden tiedonvaihdolle. Viranomaisten välinen yhteistyö toimii Varsinais-Suomessa hyvin.

3. Varaudumme älykkäästi hanke-esittely (VarMa), Pia Poikonen Varsin Hyvä ry

EU:n maaseuturahoituksesta on rahoitettu alueiden välinen hanke ”Varaudumme älykkäästi”, jossa toiminta-alue on Varsinais-Suomi sekä osat Satakunnan ja Uudenmaan maakunnista. Hanke tekee yhteistyötä kuntien ja rahoitettujen AKKE-hankkeiden kanssa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa 30 kpl kuntakohtaisia kylien varautumissuunnitelmia. Hankkeen painotuksena on nimenomaan pehmeä turvallisuus, jossa edistetään kylien ja yhteisöjen varautumissuunnittelua, lisätään toimijoiden osaamista sekä tehdään käytännön harjoituksia. Tavoitteena on, että varautuminen tuo turvallisuuden tunnetta, eikä lietso pelkoa. Ensisijaisena kohderyhmänä ovat kyläyhdistykset.

Keskustelussa nousi esille, että ihmisillä on iso tiedontarve, jos tulee poikkeustila. Miten tällöin varmistetaan nopea, oikea-aikainen ja oikeaan tietoon perustuva viestintä? Tällaisissa tilanteissa kuntayhteistyön merkitys korostuu. Nostettiin esille myös erilaisten suunnitelmien julkisuustaso, minkälaisia asioita viestitään yleisesti ja mitkä puolestaan katsotaan salassa pidettäväksi aineistoksi.

Esitysmateriaali on liitteenä.

4. Varautuminen ja kyläyhteisön resurssit, Tauno Linkoranta, Varsinais-Suomen Kylät ry

Tauno Linkoranta esitteli Keke tulee kylään -hanketta. Hanke on saanut rahoitusta EU:n maaseuturahoituksesta ja toteutetaan Uudenmaan ja Varsinais-Suomen alueilla. Yhteisöjen merkitys on erilaisissa poikkeusoloissa ja sopeutumisessa merkittävä. Yhteisöillä on kriittistä tietoa kylän rakenteista, ihmisistä erilaisissa varautumistilanteissa. Esimerkiksi kuka on sairaanhoitaja, kenellä on raivauskalustoa, missä vanhukset asuvat?

Varautuminen ja turvallisuus puhuttavat kylillä, mutta matka toimintaan on kuitenkin vielä melko pitkä. Yhteisöllisyyden kehittäminen on tärkeää, sillä myös kylien yhteisöllisyydessä on isoja eroja. Kylätalokartoitukseen saatiin 20 vastausta Varsinais-Suomesta.

Keskustelussa vinkattiin Sopeutuuko kaupunki ilmastonmuutokseen? podcastiin [Sopeutuuko kaupunki ilmastonmuutokseen? | Tiedeykkönen | Yle Areena](#).

Lisäksi pohdittiin, miten tapaturmariskit huomioidaan, kun yhteisön jäsenet auttavat myrskyn aiheuttaman metsätuhon raivaamisessa. Todettiin, että ensisijaista tällaisissa tapahtumissa olisi hyödyntää kylän ammattilaisia. Ylipäätänsä vastuu ja riskiasiat ovat iso kokonaisuus.

Tuotiin esille, että tutkimuksen mukaan kaupungit ovat häiriöherkempiä, mutta apu tulee niihin nopeammin, kun taas maaseutu on resilientimpi, mutta apu tulee sinne hitaammin.

Esitysmateriaali on liitteenä.

5. Arjen taidot ja valmiudet poikkeusoloissa, Janita Kylänpää, Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset

Janita Kylänpää esitteli Leaderin kautta rahoitettua Arjen taidot ja valmiudet poikkeusoloissa hanketta (EU:n maaseuturahoitus). Lähtötilanne myös maaseutualueilla on muuttunut kaupunkimaisemmaksi. Hankkeessa on tehty käytännön harjoitteita kuten tulenteon ja retkikeittimen käytön opastusta sekä opastettu hygieenisiä perustaitoja. Tilaisuuksissa on puhuttanut viestintä ja tietoturva. Esimerkiksi, missä ovat maaseutualueiden väestönsuojat. Yksinäisyys näkyy asukkaiden kysymyksissä ja huolissa. Hankkeessa järjestetään varautumisen aamukahvit kerran kuukaudessa.

Esitysmateriaali on liitteenä.

6. Keskustelua hanke-esittelyistä ja mahdollisista yhteistyöavauksista

Loppukeskustelussa tuotiin esille havaintoja mm. siitä, että Ruotsissa ollaan päivittämässä kotitalouksien varautumisohjetta viikosta kahteen viikkoon.

Minkälainen suhtautuminen on kuntalaisilla varautumis-/turvallisuusteemaan? Tuotiin kokemusten pohjalta esille, että moni ajattelee hyvin itsekeskeisesti varautumisen asioita: missä on minun väestönsuoja? Viestinnässä onkin nostettava esille, että jokaisen on huolehdittava esimerkiksi oman asunnon ilmanvaihdon sulkemisesta ja muista tarpeellisista toimista, sillä jokaiselle ei ole väestönsuojaa.

Tuotiin esille, että kuva maaseudun varautumisesta on monesti vanhanaikainen. Jokaisella kylällä ei ole virallisia kyläyhdistyksiä vaan yksittäisiä luottohenkilöitä. Miten nämä kontaktoidaan ja verkostoidaan? VarMassa myös omakotiyhdistykset ovat kohderyhmänä.

Kansalaistoiminta muuttui koronan myötä. Ihmisiä ei saada koolle yhteisten asioiden äärelle (etätapaamiset korostuvat), vaikkakin pikku hiljaa elämä on palannut kylätaloille.

Ehdotettiin, että Eläkeliiton kautta voisi viestiä varautumisen asioista.

Tuotiin esille myös, öljyonnettomuudet saaristoalueilla, joissa järjestöt ovat viranomaisten apuna.

Todettiin, että kriiseissä henkinen kuormitus kasvaa ja sen sietokykyä tulisi kasvattaa.

Keskusteltiin yhteiskunnan digiriippuvuudesta -miten toimitaan, mikäli kännykät eivät toimi?

Ehdotettiin tuloksien esittelyä yhteiskokouksessa vuoden päästä.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia vilkkaasta keskustelusta ja päätti kokouksen klo 15.